

Styrelsens berättelse över
Västerbergslagens Ingeniörsklubbs
verksamhet under år 1948

Styrelsen får härmed avgiva följande berättelse
över klubbens verksamhet under det gångna året.

1. Styrelse och funktionärer.

Styrelsen har under det gångna året utgjorts av:

ordförande:	Överingenjör S Dalhammar	(1942) ^x
1:e v ordf:	Direktör J Drakenberg	(1948)
2:e v ordf:	Tekn. dr U Lamm	(1944)
sekreterare:	Ingenjör C Olsén	(1946)
skattmästare:	Civilingenjör O Falknäs	(1944)

med konsultativa ledamöterna:

Bergsingenjör R Alin	(1945)
Disponent B Wickbom	(1946)
Ingenjör S Ahrås	(1946)

Klubbmästare har varit:

Civilingenjör E Leijonhufvud

samt biträdande klubbmästare:

Ingenjör G Breitholtz
Ingenjör B Falknäs

Revisorer ha varit:

Civilingenjör B Olsson
Civilingenjör D Bergqvist

med suppleanterna:

Överingenjör G Wallerius
Civilingenjör G Öhman

^x) Årtalet anger det år vederbörande blev styrelsemedlem.

2. Allmänt.

Klubbens verksamhet har huvudsakligast bestått i sammanträden med föredrag i tekniska ämnen med därpå följande samkväm.

I samband med klubbens 25-års jubileum ha hedersledamöter för första gången kallats.

Sedan ASEA i Ludvika fått sin nya verkstads- och lärlingsskola färdig, har klubben utnyttjat möjligheten att disponera skolans samlingsal och sällskapsrum för sina sammanträden.

3. Medlemmar.

Under år 1948 ha ~~31~~³² nya medlemmar invalts i klubben. Två klubbmedlemmar, ingenjör Gustav Breitholtz, Grängesberg, och ingenjör Otto Bundsen, Ludvika, ha avlidit under året. 21 medlemmar ha utträtt ur klubben i samband med flyttning från orten e. dyl. Medlemsantalet har ökat med 9 och var vid årets slut 387. Årsavgiften kr 5:- har erlagts av 366 medlemmar.

Fullständig medlemsförteckning, som senast utgavs 1946, utges våren 1949.

4. Sammanträden.

Styrelsen har hållit 8 och klubben likaledes 8 protokollförda sammanträden. En studieresa har anordnats.

Regelmässig dag för sammanträdena har varit sista torsdagen i varje månad, med undantag för sommarmånaderna.

Sammanträdena ha varit följande:

Den 29 januari på klubblokalen, Gustavsberg. Föredrag av civilingenjör Nils Hyltén-Cavallius över ämnet: "Några intryck från en studieresa i Frankrike och Schweiz."

Föredragshållaren beskrev de undersökningar, som gjorts i Schweiz över blixtrömmar och den apparaturrustning, som kommit till användning vid dessa undersökningar. Vidare framkom, att såväl i Schweiz som i Frankrike

börjar man ägna sig allvarligt åt överspänningsproblemet på högspända transformatorer p.g.a. de tråkiga erfarenheter under kriget med åskskadade transformatorer. Fransmännen inrättar för närvarande ett nytt stort laboratorium för detta ändamål.

Bland andra intressanta objekt, som studerats under resan, var Oerlikons elektriska lokomotiv med "trefasackumulator", kvartsisolerade transformatorer för gruvutrustningar, permanenta magneter av pulverformigt mjukt järn samt syntetisk provning av strömbrytare.

C:a 40 medlemmar bevistade sammanträdet.

Den 26 februari på klubblokalen, Gustavsberg. Föredrag av ~~en~~^{bergs-}ingenjör H Nathorst, Sandviken, över ämnet: "Några problem inom stålforskningen".

Föredragshållaren redogjorde för de många faktorer, som komplicera forskningsarbetet inom metallurgin. Stål kan t.ex. innehålla c:a 20 olika tillsatsmaterial i olika kvantiteter. Forskningen bedrivs efter två linjer. Den ena för att giva rön för direkt praktisk användning, och den andra för att fastställa orsaken till de fenomen som uppkomma. Föredragshållaren behandlade därefter närmare problemen i samband med hårdbarhet, varmhållfasthet och bearbetbarhet. Slutligen nämndes, att Sandvikens metallurgiska laboratorium sysselsätter c:a 190 personer, och att verksamheten rör sig om 1,5 - 2 milj. kronor per år.

Närvarande: c:a 20 medlemmar.

Den 23 mars på klubblokalen, Gustavsberg. Föredrag av professor Olof Rybeck, Göteborg, över ämnet: "Den övre atmosfärens kartläggning."

Föredragshållaren gav en historik över de fenomen ifråga om störningar på kompassnålen, som riktat olika forskares uppmärksamhet på ^{de}vs.k. "magnetiska stormarna". Med hjälp av radiovågor har man kunnat konstatera förekomsten av ^{ett}elektriskt ledande "skal" 10 - 12 mil över jordytan. Detta skals uppkomst måste bero på solens ultravioletta strålning, som joniserar atmosfären, så att

fria elektroner bildas. Ändringar i solens aktivitet åstadkommer betydande störningar på radioförbindelserna och ett mått på denna aktivitet äro solfläckarna.

Genom ändring av radiovågornas våglängd kan reflektioner från ett flertal ledande skal erhållas. Man strävar efter att åstadkomma allt kortare radiovågor och har kommit ned till c:a 2 mm. Dessa radiovågor (mikrovågor) komma att få stor betydelse för meteorologin, då man med hjälp därav lätt kan lokalisera moln.

C:a 40 medlemmar deltog i sammanträdet.

Den 16 april, årsfest i Grängesberg.

Genom vänligt tillmötesgående av Grängesbergsbolaget kunde årsfesten hållas på Förvaltningens tjänstemannamäss.

Årsfesten inleddes med föredrag på Cassels Donation av doktor J G Östman, Stockholm, som talade över ämnet: "Väder och väderleksförutsägelser".

Föredragshållaren gav en intressant skildring över de observationer, som ligga till grund för de dagliga väderleksrapporterna.

Efter föredraget skedde samling till gemensam supé på tjänstemannamässen.

Med anledning av klubbens 25-års jubileum hade representanter för ^{grann-} ~~detta~~ föreningar och Ludvika stad inbjudits och ett antal lyckönskningstelegram anlände. I samband med jubileet hade klubben kallat disponent C G Granström, Grängesberg, disponent Janne Kempe, Ludvika, direktör Karl Erik Eriksson, Västerås och civilingenjör Rolf Littke, Ludvika, till sina hedersledamöter.

Föredraget åhördes av 70 medlemmar och damer, och i supén var deltagarantalet c:a 125 personer.

Den 27 maj på klubblokalen, Gustavsberg. Föredrag av doktor Ludwig Dreyfus, Västerås, över ämnet: "Den svenska högfrekvensvärmeugnens insats i verkstadsindustrin."

Föredragshållaren beskrev utvecklingen av högfrekvensvärmeugnen, som matas med generatorer, och hur perödtalet under årens lopp stegrats från c:a 10000 till c:a

40000. Vill man komma upp till avsevärt högre frekvenser måste man mata ugnarna med radiofrekvens. Några olika typer av ugnar, längsfälts- och tvärfältsugnar avhandlades, och högfrekvensuppvärmningens fördelar att med en liten ugn och hög produktion kunna åstadkomma värme, där den verkligen behövs, beskrevs närmare.

Närvarande: c:a 50 medlemmar.

Den 30 september på klubblokalen, Gustavsberg.

Föredrag av överingenjör Gösta Rydbeck, Västerås, över ämnet: "Ekonomiska konjunkturer - ett regleringsproblem."

Föredragshållaren framhöll att från hans synpunkt såsom varande regleringstekniker inom det elektrotekniska området borde även regleringsproblemen i samband med konjunkturer kunna ~~bättre~~ bemästras i analogi med elektriska regleringsproblem. D.v.s. det gäller att starta det reglerande organet vid rätt tidpunkt och häva regleringen innan maximum av den med regleringen åsyftade verkan uppnåtts. En tablå över tänkbara åtgärder förevisades, och de olika åtgärdernas inverkan diskuterades. Föredragshållaren framhöll slutligen, att under de senaste årtiondena hade ett flertal regleringsåtgärder i felaktig riktning vidtagits, och att dessa ej tillräckligt snabbt upphävts.

C:a 70 personer deltog i sammanträdet, bland vilka även voro för tillfället inbjudna representanter från ortens press, kommunalstyrelse och fackliga organisationer.

Den 23 oktober, studiebesök vi AB Zinkgruvors överjordsanläggningar i Saxberget.

Genom vänligt tillmötesgående av AB Zinkgruvor hade klubbens medlemmar tillfälle att bese anläggningarna i Saxberget. Studiebesöket leddes av överingenjör K G Wallin och ciceroner. Framförallt tilldrogo sig flotationsanläggningarna, där bly-, zink-, guld- och silvermineral särskildes, stort intresse.

I studiebesöket deltog c:a 70 medlemmar.

Den 25 november på Aseaskolan. Föredrag av direktör Åke Vrethem, Västerås, över ämnet: "380-kV systemet Har-språnget - Midskogen - Hallsberg."

Orsaken till att 380-kV överföringen kom att tillgripas är de långa överföringsavstånden från de norrländska kraftkällorna. Dessa måste utnyttjas, då krafttillgångarna i södra och mellersta Sverige redan äro utbyggda. Innan beslutet om 380-kV överföringen fattades, hade ingående diskussioner förts om andra möjligheter för överföring av Norrlands kraftöverskott, t.ex. genom ökning av 220-kV överföringen eller genom utveckling av den högspända likströmmen. Föredragshållaren beskrev närmare de tekniska problem, som sammanhänger med 380-kV överföring med avseende på generatorer, transformatorer och ledningar.

Kostnaderna för överföringen beräknades till c:a 230 milj. kronor.

I sammanträdet deltog c:a 140 personer.

Den 9 december på Aseaskolan. Föredrag av ingenjör Ruben Öbring, Stockholm, över ämnet: "Smörjningsproblem."

Föredragshållaren redogjorde först för de olika smörjmedelsgrupperna, deras indelning och användningsområden. Ingående beskrevs hur de olika smörjmedlen skola anbringas, och när flytande och fasta smörjmedel skola användas. Talaren nämnde även, hur olika driftförhållanden, både gynnsamma och ogynnsamma, fordra olika smörjningsförlopp och påpekade nödvändigheten av att rätt smörjmedel användes på rätt ställe. I samband med detta gavs exempel på, hur man på en del industrier, som besökts, ej visste, vilket smörjmedel som borde användas vid olika lagerförhållanden. Ett synnerligen allvarligt påpekande ställdes, nämligen att smörjning bör utföras med jämna tidsmellanrum och att smörjställen och smörjtider böra journalföras.

C:a 90 medlemmar och inbjudna förmän deltog i sammanträdet.

5. Stadgeenliga val under året.

Som valnämnd har fungerat:

Civilingenjör B Ziefvert, Ludvika

Disponent J Hedlund, Håksberg

(Valda av styrelsen)

Civilingenjör D van Reis, Ludvika

Ingenjör G Bergqvist, Ludvika

Civilingenjör A Kjelgaard, Morgårdshammar

(Valda av klubben)

Vid novembersammanträdet 1948 valdes följande styrelse och funktionärer för år 1949.

Styrelse:

Ordförande:	Överingenjör S Dalhammar	(1942) ^x	omval
1:e v ordf:	Direktör J Drakenberg	(1948)	"
2:e v ordf:	Tekn. dr U Lamm	(1944)	"
Sekreterare:	Ingenjör H Gällström	(1949)	nyval
Skattmästare:	Civilingenjör O Falknäs	(1944)	omval

Konsultativa ledamöter:

Bergsingenjör R Alin	(1945)	"
Disponent B Wickbom	(1946)	"
Ingenjör S Ahrås	(1946)	"

Klubbmästare:

Ingenjör B Falknäs

Bitr.klubbmästare:

Ingenjör H Bogg

Civilingenjör N Carlborg

Revisorer:

Civilingenjör B Olsson

Civilingenjör D Bergqvist

Revisorsuppleanter:

Överingenjör G Wallerius

Civilingenjör G Öhman

Vid novembersammanträdet bestämdes även årsavgiften för år 1949 till kronor 5:- .

x) Årtalet anger det år vederbörande blev styrelsemedlem.

6. Samarbete med andra tekniska föreningar.

Klubben har under året stått i korresponderande förbindelse med de flesta av Sveriges tekniska föreningar på så sätt att kallelser, medlemsförteckningar etc. utväxlats.

7. Ekonomi.

Beträffande klubbens ekonomiska ställning hänvisas till särskild rapport från skattmästaren samt till revisionsberättelsen.

Ludvika den 31 december 1948

Peter Gallrauman Johan Johansson Leo Larsson
Erik Wikström Olof Eriksson Jenny Hill
Alf Wikström Johan Larsson